

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

11. An prægnantes, & lactentes non solum deobligentur à ieiunio quoad unam comestionem, sed etiam quoad esum ovorum, & carniū, etiamsi sint robustæ & validæ? Ex part. 4. tract. 4. & Miscel. resolut. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

quia in fauorabilibus annis inceptus habetur pro completo. Ita ille: cui etiam videtur adherere alius Iurif- consultius Henricus Zoëlius in l. 3. Decr. tit. 46. n. 10. Et hanc sententiam tamquam probabilem, admittit nouissimè Machado de perf. Confess. to. 1. l. 2. p. 4. tr. 3. docum. 9. n. 1. & P. Pellizzar. in tr. de Monial. c. 6. n. 25. qui addit, hoc non solum procedere quoad ieiunia Ecclesie, sed etiam à præscriptis à Religione: sic itaque ait: [Cum Sanchez non improbabiler asserat, feminas quinquagenarias excusari etiam à ieiuniis communibus Ecclesie, probabiliter item dici potest, Moniales quinquagenarias excusari etiam à ieiuniis præscriptis in Regula. Mouer ex doctrina, quam tradidit idem Sanc. l. 4. mor. c. 11. n. 54. nimirum, ætatem sexagenariam, sicut excusari viros à Præcepto ieiunij, ita & excusare à voto ieiunij, cum talia vota non obligent aliter, quam Præcepta Ecclesiastica de iisdem rebus, (si tamen aliter non contulerit de intentione uouentis. Quod si hoc procedit de obligatione ieiunij ex voto, à fortiori procedit de obligatione proueniente ex Professione religiosa; & si admittitur de viros, admitti debet & de feminis: cum sit par ratio de utriusque.] Hæc Pellizzar. Et idèd hanc sententiam tam feminis fauorabilem, ego non audeo, tamquam improbabilem, damnare, vt ex Layman damnat Alphonsus Leone de cens. recollect. 5. n. 471. memor uerborum Salomonis; Non est ira super iram mulieris. Ideò indicent alij, an sit probabilis, & necne.

1. Nota tamen, doctrinam à Narbona, & Pellizzario superius adductam de anno quinquagesimo quoad mulieres, & de anno sexagesimo quoad viros, incepto tantum, & non completo, minime approbari à multis, & præsertim à Patre Bardi in Bull. Cris. p. 2. tr. 3. c. 2. sect. 4. n. 37. Quia (ait ille) in Iure talis ætas non est determinata, sed eius determinatio dependet ab hominum arbitrio, qui non excusant ante talem ætatem à ieiunio. Et licet aliqui censent sufficere annum sexagesimum inceptum, idque fundent in eo principio, videlicet, in fauorabilibus annis inchoatum haberi pro completo, nihilominus id puto verum esse, quando in luce, vel etiam arbitrio prudentum est præfixus terminus: at in casu nostro non est ita; quia neque in Iure, neque communis hominum iudicio habemus tempus determinationem, in quo fideles à ieiuniis Ecclesie eximantur; sed, vt vidimus, in assignatione huius tæporis diuersæ sunt Authorum opiniones: proinde illa sententia, quæ asserit, eum, qui attingit sexagesimum annum, non teneri ad ieiunium, mouetur, quia in tali ætate existimant incepte vitium defectum. Altera verò opinio, quæ non præter hanc exemptionem, nisi vsque ad septagesimum annum, ducitur ad hoc, quod iudicat, vsque ad talem ætatem esse sufficientes vires: & in hac re discurrendum est, sicut in qualitate requisita ad furtum mortale: nam alij materiam notabilem furti existimant quinque, alij sex argenteos, &c. & non in minori quantitate; & consequenter docent, si ex determinata quantitate ad furtum mortale vnum obolum deficiat, materiam illam non esse notabilem, sufficientem ad culpam grauem: eodem proforsim modo est ratiocinandum in casu nostro. Ergo, &c.

3. At, his non obstantibus, puto, probabiliter aliquos asserere, annum sexagesimum sufficere esse inchoatum, vt quis à ieiunio liberetur: & ita, præter Narbonam, me citato, vbi supra, n. 15. teneri vtique Sanch. Medina, Trullench. Parisius, quos adducit Bardi n. 34. quibus adde, me citato Pasqualigū in praxi de ieiunio, dicit. 28. Et me citato, Alphonsum de Leone tr. de cens. recollect. 5. n. 472. Et ratio est: quia in fauorabilibus annis inchoatus habetur pro completo, vt colligitur ex l. Quæ ætate ff. de testam. Et Gloss. ibi, ver. Dies expleto. Et confirmari potest à pari: nam in promotione ad sacros Ordines satis est, quod promouendus, v. gr. ad

Presbyteratum, attigerit vigesimum quintum annum, sicut etiam ad contrahendum matrimonium sufficit in masculo decimus quartus annus inceptus, in femina duodecimus pariter inchoatus, vt Doctores communiter restantur. Adde doctrinam Patris Lezanae in Sem. 99. Regul. tom. 1. ver. Annus, n. 7. & aliorum asserentium, quòd in dubio in fauorabilibus sufficit annus inchoatus. Nec obstat dicere cum P. Bardi, quòd hoc procederet, quando omnes Doctores conuenirent, annum sexagesimum excusare à ieiunio; quod non est verum: nam doctores, qui illud docent, rectè insistent, sufficere annum sexagesimum inceptum. Non nego tamen, sententiam Patris Bardi esse satis probabilem. Nota etiam hic obijer cum Escobar in Theolog. mor. tr. 1. exam. 13. cap. 3. n. 104. cum, qui vult ieiunare toto vitæ tempore, post annum sexagesimum non teneri amplius ieiunare: quia, cum cessat obligatio ieiunij, cessat obligatio voti, & vita femis ad ieiunij laborem, quæ 60. annuo terminantur. Dummodo, vt, me citato, optime obseruat Narbona vbi supra, n. 9. votum non fuerit emissum post annum 60. sed antea: quia in tali casu cum eo impedimento se obligauit. Ergo tenentur ad ieiunium. Vide Tambur. de iur. Abbat. tom. 2. disp. 12. q. 5. num. 7.

Sup. hoc late sup. in Ref. 7. & in aliis eius annot.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Refolut. 366. Nota ven. ad lin. 6.

RESOL. X.

An prægnantes, & lactentes teneantur ad ieiunium, maxime si sint robustæ, & virilis naturæ? Et an in dubio teneantur ad supradictum ieiunium: Ex p. 1. tract. 9. Refol. 14.

§. 1. Non teneri respondet Lessius lib. 4. cap. 2. dub. 6. n. 39. Vegha in sum. tom. 1. c. 14. cas. 22. Valentia to. 3. disp. 9. q. 2. punct. 2. Graffius p. 1. l. 2. c. 37. num. 44. Toletus l. 6. c. 4. n. 3. Azor. to. 1. l. 7. cap. 17. q. 6. Tannerus in 2. 2. disp. 3. q. 3. dub. 5. num. 100. Syluius in 2. 2. D. Th. q. 147. art. 4. Villalobos in sum. to. 1. tr. 2. 3. diff. 4. n. 2. Fillicius to. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. n. 114. Azor. p. 1. l. 7. c. 28. q. 6. Ioan. de la Cruz, in direct. conf. p. 1. præcept. 3. art. 4. dub. 9. concl. 2. & alij.

Sup. hoc in Ref. seq.

2. Sed limitant hanc sententiam Syluest. verb. ieiunium, q. 9. vers. 5. Philiaarch de offic. Sacerd. to. 1. p. 2. l. 3. c. 25. Iacob. de Graffis, to. 1. p. 1. l. 2. c. 37. n. 44. nisi dicat mulieres essent robustæ, & vnica refectione possent se ipsas, & factum sustentare.

3. Sed, quia tales mulieres communiter non sunt tam robustæ naturæ, vt vnica refectione tantum alimenti sumere possint, vt pro se, & prole sufficiat, & omnis lex adaptatur ad ea, quæ frequenter accidere solent; idèd non refert, si aliqua sint robustæ, & virilis naturæ, vt tradit ex nostris Molfesius in sum. tom. 1. tr. 10. c. 4. n. 40. & Reginald. in praxi, tom. 1. l. 4. c. 17. n. 210.

4. Adde, quòd in dubio non tenentur ad ieiunium, vt notat Fagund. Præcept. 4. l. 1. c. 8. n. 14. Caiet. in 2. 2. q. 147. art. 4. & omnes DD. supra citati. Deinde, tales mulieres appetunt sapè vehementer aliqua; & nisi desiderio suo satisfaciant, periculum est, ne fetus proiciatur; & idèd Confessarij sine scrupulo supradictas prægnantes, & lactentes excusabunt à lege ieiunij.

RESOL. XI.

An prægnantes, & lactentes non solum deobligentur à ieiunio quoad vnam comestionem, sed etiam quoad esum carniū, & ouorum, etiam si sint robustæ, & valida? Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 126.

§. 1. Possit sapius supradictas in die ieiunij comedere re docent communiter Doctores, quos ego ipse citauit

N A E
n i a
L. IV. V
III

Que hic est citauit in part. 1. tract. de ieiunio, resol. 14. etiam si sint robusta & valida, opus enim illis est cibo refici, non sua ipsarum tantum, sed fetus etiam nutriendi causa. Difficultas est, an in die ieiunij possint comedere carnes? & affirmatiuam sententiam docet Martinus Funes in specul. mor. part. 3. cap. 2. num. 3. & 6. vbi sic ait. Præceptum ieiunij continet triplicem obligationem, primò abstinendi à carnibus, & iis, quæ ex carnibus ortum habent, lacte, ouis, &c. secundò semel tantum in die comedendi: tertio sumendi cibum non citius, quàm paulo ante meridiem, & nutrices & grauidæ ab his tribus obligationibus ieiunij excusantur. Ita ille.

2. Sed contrariam sententiam, & meritò, docet Ludouicus de San Iuan in summ. quest. de ieiunio art. 7. difficult. 6. appen. 3. vbi sic asserit. [Ha se de notar que la preñadas y las que crian no quedán escufadas de guardar la calidad de majares quaresmales, porque aunque tengan necesidad de mayor cantidad de majares no tienen necesidad de otra calidad dellos en caso que no se teniesse, refuteria de alli algun daño à los niños; porque en este caso se podrá facilmente dispensar con ellas.] Ita ille, & ante illum Villalobos in summa tom. 1. tract. 13. diffie. 4. num. 2. iuncto num. 20. & alij.

RESOL. XII.

An femina grauida ad vincendas carnis tentationes teneatur ieiunare cum periculo prolis? Ex p. 1. tract. 9. Refol. 30.

§. 1. **H**ic casus curiosus est, & pauci de illo tractant. Affirmatiuam sententiam docet Ferdinand. in exam. Theol. moral. p. 4. cap. 12. §. 6. n. 1. vbi sic asserit: [Euentus occurrit memoriæ à nemine hæcenus agitur; dignus tamen notari, & explicari. Patitur mater graues concupiscentia tentationes, ad incontinentiam non solum prouocantes, sed potius cogentes; experimento didicit, nulla vi eas se superaturam, nisi ieiuniorum macie, & debilitatione; veruntamen apertè videt, prolem, aut perituram, aut notabile salutis detrimētum passuram, propter lactis, seu matris virium defectum. Quid igitur? debetne propriam salutem spiritualem, & continentiam antefere prolis salutem corporali? Arbitror, posse, & debere, iuxta charitatis ordinem, qua docemur spiritualia corporalibus antepone, tum nostra, tum aliena: atque subsequuta mors, vel debilitas prolis, per accidens subsequetur.] Ita ille.

2. Contra quem nouissimè insurgit Homobonus de Bonis in exam. Eccles. p. 2. tract. 8. c. 7. q. 17. vbi ita ait: [Non est audiendus Fernandez, qui dicere ausus est, foemina grauidam, quæ carnis stimulis ad incontinentiam lacessitibus virgetur, teneri, etiam cum prolis, vel fetus discrimine, & extinctione ieiunare, si existimat, se eos non nisi abstinentiæ macie, & debilitatione superaturam: nam, cum alia remedia, vt orationem, Sacramentorum frequentationem, pia consilia, & alia huiusmodi adhibere possit; non debet tantæ iacturæ ipsam prolem exponere.] Sic Homobonus, & ego.

RESOL. XIII.

An Pater, aut Dominus teneantur compellere filios, & seruos ad seruanda ieiunia, qua frangere volunt? Ex part. 1. tract. 9. Ref. 28.

§. 1. **R**espondet affirmatiuè vir doctus Petrus de Ledesma in summ. tom. 1. tract. 27. cap. 2. concl. 6.

2. Sed negatiuam sententiam existimo sustinendam esse. Dico igitur, quòd patres, & domini teneantur monere, & curare, lege charitatis, vt subditi ieiunium seruent; non tamen teneantur illos compellere, aut cogere ad ieiunia seruanda: nam id durum nimis, & rigorosum esset: & ita docet Filiuc. tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 6. n. 91. & Vegha in sum. tom. 1. cap. 14. c. 27. [Lo qual (subdit ipse) se ha de entender, quando los tales hijos, criados, y seruos de su casa, y familia no ayunaren, aunque se lo mande el padre de la familia, antes buscaran à escodidas, o pidiendo a los estranos el almuerzo, y la cena, deuenles empero negar la cena, aunque digan, que es auaro.] Et ita etiam docuit Rodriq. in summ. tom. 1. cap. 23. concl. 4. n. 8. & Ortiz in sum. cap. 19. mand. 2. cap. 14.

3. Igitur in tali casu paterfamilias teneatur supradictos monere, & corrigere; non autem compellere, seu ex domo eicere: & post hæc scripta inueni hæc sententiam etiam docere Homobonum de Bonis in exam. Eccles. p. 2. tr. 8. cap. 7. q. 21. Comitolum in resp. mor. l. 4. q. 6. Azor. p. 1. lib. 7. cap. 37. q. 12. Natar. cap. 21. n. 26. Toler. lib. 6. cap. 5. & Reginald. in practi. tom. 1. l. 4. c. 199. cum aliis.

RESOL. XIV.

An Dominus compellendo Famulum in die ieiunij ad opus incompatible ratione laboris cum ieiunio, peccet mortaliter, si illud opus possit commode differri in alium diem?

Et an quis peccet saltem venialiter, qui operarios conducit, vt cauatores, agricultores, messores, &c. cum pacto, & conditione vt eo die, quo suo labori incumbunt, non ieiunent? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. 6. Ref. 141.

§. 1. **R**espondet affirmatiuè Nauarrus in sum. c. 21. n. 27. Gabriel in 4. dist. 16. q. 3. art. 1. & alij. Ratio est, quia eis impediunt obseruationem præcepti, ad quam parati sunt. Idem etiam docet Richardus in 4. dist. 13. quest. 4. art. 3. Palud. ibid. art. 2. & alij.

2. Sed contrariam sententiam docet Sanchez in opus. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 9. n. 2. putat enim nec ipsos famulos, nec dominos peccare in hoc, etiam venialiter, quia ipsi famuli poterunt licite locate operas suas ad inseruiendum, provt ipsis iniunctum fuerit, & ipsi domini possunt illos occupare in talibus laboribus, provt se obseruauerint, nec teneantur peccato obseruare, an sit dies ieiunij, licet sit illis consilium, vt id obseruent quando sine vilo incommodo id potest fieri; sic docti iuniores. Hæc Sanchez, & ita Fagudez prac. 4. lib. 1. c. 8. num. 16. docet non peccare, neque venialiter, eos, qui operarios conducunt, vt cauatores, agricultores, messores, &c. cum pacto & conditione vt eo die, quo suo labori incumbunt, non ieiunent, quia operarij non teneantur ieiunare, ergo quamuis conductores prædicto pacto illis impediunt ieiunium, non impediunt implerionem præcepti. Secundò, quia minus laborant ieiunando, quàm non ieiunando, ergo ne damnum patiantur, licite possunt apponere tale pactum, & hoc alibi ego etiam docui.

RESOL. XV.

An quis teneatur eos solos operarios vocare, qui cum moderamine laboris possunt operari sine fractione ieiunij?

Et an quis sine peccato saltem veniali possit conducere operarios hoc pacto, vt eo die, quo suo labori incumbunt, non ieiunent? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 13.

§. 1. Affirma